

NOT: Akademik personel olarak görev yapmakta iken 1. derece uzman kadrosuna atananların 657 sayılı Kanunun 43/B maddesinden yararlanamayacağı

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-14850117

10/02/2026

Konu: Görüş (Akademik Personel Olarak Görev Yapmakta İken 1. Derece Uzman

Kadrosuna Atananların 657 sayılı Kanunun43/B Maddesinden Yararlanamayacağı)

..... BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazı.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa tabi profesör kadrosunda görev yapan ve 657 sayılı Kanununun 92 nci maddesi kapsamında Başkanlığınızda münhal bulunan 1. derece uzman kadrosuna atanan birinin kazanılmış hak, ödemeye esas ve emekliliğe esas ek gösterge rakamı ile makam/görev tazminatı rakamlarına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 üncü maddesinde, “...

B) Ek Gösterge: Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları; hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak bu kanuna ekli I ve II sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanır. II sayılı cetvelde yer alan unvanlarda değişiklik yapmaya ve yeni unvanlar ilave etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde bulundukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz. Kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atananlara uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamaz. ...” hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 148 sayılı Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde, “657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43/B maddesi ikinci paragrafında yer alan; ... “Anılan hükmün uygulanmasında ilgililerin kariyerleri ile ilgili ek göstergeden yararlanabilmeleri kariyerleri dışındaki görevlere **ilk atamalarının kurumların 1-4 dereceli kadrolarına olması halinde mümkün olabilecektir. Bu şekilde atanmamış olanların anılan madde gereğince kariyerleri ile ilgili ek göstergeden yararlandırılması mümkün bulunmamaktadır...**” şeklinde konuya ilişkin açıklama yapılmıştır.

Bu düzenleme ile atama yoluyla kariyer sınıfının dışında bir sınıfta çalışmak durumunda kalanların, kariyer sınıfta kazanılmış hak aylıklarına göre alacakları ek göstergeden düşük olmamak üzere ek göstergeden yararlandırılarak mağdur edilmemeleri amaçlanmıştır.

Ancak, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gibi diğer personel kanunlarına tabi olarak çalışmakta iken 657 sayılı Kanuna tabi bir kadroya ataması yapılanların bu haktan yararlanmasına imkân bulunmamaktadır.

Nitekim, Sayıştay 3. Dairesinin 30/04/2024 tarihli ve 479 sayılı kararında, “Devlet memurlarının maaşa esas ek göstergeleri, 657 sayılı Kanuna ekli I ve II sayılı cetvellerde düzenlenmekte; ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ile görevlerde bulundukları sürece ödemelere esas alınmakta ve kazanılmış hak sayılmamaktadır. Bu durumun istisnası ise kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atananlara uygulanacak ek göstergelerin, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamamasıdır. Ancak yukarıda belirtilen istisna hükmünün uygulanabilmesi için daha önce bulunulan ilgili görev unvanlarının, **657 sayılı Kanuna tabi kurumların kadro**

unvanlarından olması ve Kanun'a ekli I ve II sayılı ek gösterge cetvellerinde yer alması gerekmektedir. Dolayısıyla ek göstergeleri diğer personel kanunlarında düzenlenen ilgililerin, "önceki göreve ilişkin yüksek ek gösterge rakamının esas alınması" istisna hükmünden yararlanması mümkün bulunmamaktadır." denilmiştir.

Bu minvalde, diğer personel kanunlarına tabi olarak görev yapmakta iken 657 sayılı Kanuna tabi bir kadroya ataması yapılanların durumunun 1/10/2008 öncesi ve sonrasında görev yapanlar açısından ayrı ayrı açıklanması gerekmektedir.

a) 1/10/2008 tarihinden sonra ilk defa göreve başlayanların durumu:

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinde, "...

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar. ... " hükmü ile 80 inci maddesinde, "... Bu Kanuna göre ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların prime esas kazançlarının hesabında;

a) Aylıklarını personel kanunlarına göre alan sigortalılar için;

1) İlgili kanunları uyarınca aylık gösterge ve ek göstergeler üzerinden ödenen aylık tutarları,

2) Memuriyet taban aylık ve kıdem aylık tutarları,

3) Makam, temsil ve görev tazminatları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar (375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki (III) sayılı Cetvelin 1 inci ve 2 nci sıralarında sayılanlar ile düzenleyici ve denetleyici kurumların emsali personeli için, 152 nci maddenin "II- Tazminatlar" kısmının "A- Özel Hizmet Tazminatı" bölümünün (ğ) bendi ile "F- Denetim Tazminatı" bölümünün (b) bendinde yer alan tazminatlar esas alınır), 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 17 nci maddesinin (A) bendinde yer alan cetvelde belirtilen oranlar üzerinden ödenen hizmet tazminatı (28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Kanun ile 17/11/1983 tarihli ve 2955 sayılı Kanuna göre tazminat veya üniversite ödeneği alanların sadece rütbelerinin karşılığı hizmet tazminatları), 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 12 nci maddesi uyarınca ödenen üniversite ödeneği, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 106 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ödenen ek ödeme, ...

esas alınır. Vekalet veya ikinci görev karşılığında ilgili mevzuatı uyarınca yapılacak ödemeler prime esas kazancın hesabında dikkate alınmaz. ... " hükmü yer almaktadır.

5510 sayılı Kanun hükümlerine göre prime esas kazançları hesaplananlar ise halihazırda bulundukları kadro, görev veya aylık almış oldukları dereceler için belirlenen ek gösterge rakamı üzerinden prime esas kazanç ödemekte ve farklı bir kadro, görev veya dereceye atandıklarında prime esas kazançları yeniden bu unsurlara göre hesaplanmaktadır. Bu kapsamdakilerin yaşlılık aylıkları ise ortalama aylık kazançları üzerinden hesaplandığından sigortalılıkları süresince ödemiş oldukları prime esas kazanç tutarlarının tamamı yaşlılık aylıklarını etkilemektedir.

b) Haklarında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanacakların durumu:

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesinde, "...

Bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına

alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır. Bu fıkra kapsamına girenlerden 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesi kapsamında bulunanların emekli kesenekleri ile kurum karşılıklarının hesabında, işgal ettikleri kadrolar için ilgili mevzuatında belirlenen unsurlar esas alınır.

Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır. Ancak, Polis Akademisinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin yetim aylıkları bu öğrenimleri süresince kesilmeksizin ödenmeye devam edilir. ...” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga ek 67 nci maddesinde, “Daha önce atanmış ya da seçilmiş oldukları kadro, görev veya aylık almış oldukları dereceler için belirlenmiş olan ek göstergelerden daha düşük ek gösterge ödenmesi gereken veya ek göstergesi olmayan bir kadro, görev veya dereceye atanan ya da seçilenler; daha önceden yararlanmış oldukları ek gösterge rakamı ile halen bulundukları kadro, görev veya dereceye ilişkin ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan kesenek ve karşılık tutarının tamamının aylıklarından kesilmesi suretiyle emeklilik açısından yüksek olan ek göstergeden yararlanmaya devam ederler. Bu Kanunun 12 nci maddesinin (II) numaralı fıkrasının (n) bendinde sayılanlar hariç, atandıkları veya seçildikleri kadro, görev ya da derecede **en az altı ay görev yapmaksızın** ek göstergesi daha düşük bir kadro, görev ya da dereceye atanan veya seçilenler hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz. ...” hükmü yer almaktadır.

5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak kesenek ve karşılık tutarları hesaplananlar daha önceden yararlanmış olduğu ek gösterge rakamı ile halen bulundukları kadro, görev veya aylık almış oldukları derecelere ilişkin ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan kesenek ve karşılık tutarının tamamının aylıklarından kesilmesi ve ilgililerden tahsil edilmesi suretiyle emeklilik açısından yüksek olan ek göstergeden yararlanabilmektedirler. 5434 sayılı Kanunun ek 67 nci maddesinde yer alan kesenek ve karşılık farkının ilgililerin aylıklarından kesilmesi zorunlu olup ilgililerin bu maddeden yararlandırılma veya yararlandırılmama hususundaki talepleri aranmamaktadır.

Mezkûr Kanunun ek 68 inci maddesinde ise, “Makam tazminatı ile yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde **toplam 2 yıl bulunduktan sonra emekliye ayrılanlara** makam veya yüksek hakimlik ve temsil veya görev tazminatları bulundukları en üst görevleri esas alınarak ödenir. Makam veya yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam **en az iki yıl bulunmadan veya bu görevlerde hiç bulunmadan emekliye ayrılanlara ise, en az altı ay süreyle bulundukları en üst görevleri için belirlenen görev tazminatı veya hizmet yılları itibarıyla belirlenen görev tazminatından yüksek olanı ödenir. ...”** hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla, 2914 sayılı Kanuna tabi profesör kadrosunda görev yapmakta iken 657 sayılı Kanunun 92 nci maddesi kapsamında Başkanlığınızda münhal bulunan 1. derece uzman kadrosuna atanan bir kişinin, ödemeye esas ek gösterge rakamının 2800 olduğu, önceki profesörlük görevi dikkate alınarak makam ve görev tazminatı ödenmesinin mümkün olmadığı, emekliliğe esas ek gösterge ile makam/görev tazminatı rakamlarına ilişkin işlemlerin ise 5434 sayılı Kanunun ek 67 ve ek 68 inci maddeleri uyarınca tesis edilmesi gerektiği mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü